

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

การพัฒนาชุมชนบ้านโป่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในมุมมองของชาวบ้าน

โดย

นางสาวกฤติกา ปีกวงศ์

ตุลาคม 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.สุณิลา ทนุผล

ภาควิชา/คณะ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคลเศรษฐกิจ สังคมของประชาชนในชุมชนบ้านโป่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศของประชาชนบ้านโป่ง 3) ศึกษาถึงความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศของประชาชนบ้านโป่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 4) ทดสอบความแตกต่างระหว่างความรู้ความเข้าใจของประชาชนบ้านโป่ง ในแนวคิดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศกับความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศของประชาชนบ้านโป่ง ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าครอบครัวของประชาชนชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 169 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบเพื่อให้มีความตรงในเนื้อหา และความเป็นปรนัย การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2542 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุโดยเฉลี่ย 47 ปี ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับสูงสุดในระดับประถมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพหลักและประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพรอง โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 59,902 บาท ในปี พ.ศ.2540 มีจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันและมีกิจกรรมร่วมกันเฉลี่ยครอบครัวละ 4 คน ส่วนมากมีสถานภาพการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มโดย

เฉพาะกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม และไม่มี การติดต่อกับนักพัฒนาในรอบปี พ.ศ.2540

ความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนบ้านโป่ง นั้นผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก 3 แนวคิดอันได้แก่

1. แนวคิด "กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะก่อให้เกิดขึ้นบนพื้นที่ต้องมุ่งเน้น ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องไม่ใช่ต่อคนที่เข้าไปในพื้นที่ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะยอมรับสภาพแวดล้อมอย่างที่เป็นอยู่และไม่มุ่งหวังที่จะเข้าไปเปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลงสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายแก่ตนเอง"

2. แนวคิด "กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำเป็นต้องมีการเตรียมการอย่างมากมาย ทั้งผู้นำและผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำเป็นต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม"

3. แนวคิด "กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรม ไม่ให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดความเสียหายเช่น การล่าสัตว์ การตกปลาไม่เหมาะสมที่จะเป็นกิจกรรมเชิงนิเวศ"

สำหรับความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนบ้านโป่งนั้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนมาก ไม่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้าน อันได้แก่ การจัดบริการด้านที่พัก การจัดบริการด้านพาหนะรับ-ส่ง การเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติ และการจัดบริการด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และของที่ระลึก ส่วนกิจกรรมด้านการจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม และการจัดบริการด้านการแสดงประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว

ส่วนผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างความรู้ความเข้าใจของประชาชนบ้านโป่ง ในแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนบ้านโป่งนั้น ผลการทดสอบพบว่าประชาชนบ้านโป่งที่มีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติ กิจกรรมการจัดบริการด้านพาหนะรับ-ส่ง กิจกรรมการจัดบริการด้านที่พัก กิจกรรมจัดบริการด้านการแสดงประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น กิจกรรมการจัดบริการด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และของที่ระลึก และกิจกรรมการจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ที่แตกต่างกันทุกกิจกรรมอันเนื่องมาจากมีระดับความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน